

3. forligstillæg til aftale om rammerne for

Reform af universitetsuddannelserne i Danmark

(1) Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), SF, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti indgik i juni 2023 Aftale om rammerne for en Reform af universitetsuddannelserne i Danmark. Med aftalen er forligspartierne enige om, at 30 pct. af de kandidatstuderende i fremtiden skal optages på nye typer af kandidatuddannelser, herunder nye kandidatuddannelser på 1½ studieår og nye fleksible erhvervskandidatuddannelser.

(2) Som det fremgår af forligsteksten, er det partiernes fælles ambition, at 10 pct. af de kandidatstuderende skal optages på kandidatuddannelser på 1½ studieår, mens 20 pct. skal optages på nye erhvervskandidatuddannelser.

(3) For at sikre at der er tilstrækkelig tid til at udvikle og udbrede de nye kandidatuddannelses typer, er forligspartierne, som det fremgår af forligsteksten, enige om en trinvis indfasning af det nye kandidatuddannelseslandskab, hvor ambitionen er, at der:

- I 2028 skal optages 10 pct. på en kandidatuddannelse på 1½ studieår og 10 pct. på en fleksibel erhvervskandidatuddannelse.
- I 2030 skal optages yderligere 5 pct. på en fleksibel erhvervskandidatuddannelse.
- I 2032 skal optages yderligere 5 pct. på en fleksibel erhvervskandidatuddannelse.

(4) Med henblik på at understøtte ambitionen om, at 10 pct. af de kandidatstuderende i 2028 kan optages på erhvervskandidatuddannelser, ønsker forligspartierne, at der fremover overordnet skal findes to typer af erhvervskandidatuddannelser:

- En ny fleksibel deltidsuddannelse uden mulighed for SU, hvor den studerende er i sideløbende beskæftigelse under hele uddannelsen.
- En kombinationsuddannelse, hvor første del af kandidatuddannelsen tages som fuldtidsuddannelse med SU, mens anden del gennemføres med sideløbende beskæftigelse uden mulighed for SU.

(5) Forligspartierne er på den baggrund enige om følgende:

A) Muligheden for en ny "1+2"-erhvervskandidatuddannelse, som tilrettelægges, så første kandidatstudieår består af heltidsstudie på 60 ECTS, hvor den studerende kan modtage SU, efterfulgt af et toårigt virksomhedsforløb (inkl. virksomhedsspeciale) på 60 ECTS med deltidsstudie, hvor den studerende er i beskæftigelse gennemsnitligt minimum 25 timer om ugen sideløbende med uddannelsen.

B) En justeret økonomisk ramme svarende til, at "1+2"-erhvervskandidatuddannelsen kan udgøre 5 pct. af uddannelsespladserne på kandidatuddannelserne årligt fra 2028.

C) "1+2"-erhvervskandidatuddannelsen målrettes ingeniør- og STEM/IT-området. Omlægning af ingeniøruddannelserne, der følger af forligsaftalen, vil således ske til denne uddannelsestype, svarende til omtrent halvdelen af pladserne på "1+2"-erhvervskandidatuddannelsen. Forligspartierne vil primo 2025 få forelagt udmøntning på STEM/IT-området af de resterende pladser på "1+2"-erhvervskandidatuddannelsen.

D) Studerende på "1+2"-erhvervskandidatuddannelsen får tilbagefaldsret til en ordinær kandidatuddannelse på 120 ECTS. Dette indebærer, at de vil have ret til en ordinær kandidatuddannelse på 120 ECTS, hvis de for eksempel mister deres beskæftigelse undervejs i uddannelsen.

(6) Forligspartierne noterer sig derudover, at den nye fleksible erhvervskandidatuddannelse (deltidsuddannelse uden SU) vil kunne variere i tilrettelæggelse, herunder fsva. varighed og antal ECTS, hvilket muliggør varianter af erhvervskandidatuddannelsen, hvor kravet til sideløbende beskæftigelse kan være lavere end 25 timer, eksempelvis 20 timer. Partierne er enige om, at dette reflekteres i lovgivningen mhp., at uddannelsestypen kan tilrettelægges med størst mulig fleksibilitet.

(7) Forligspartierne er på baggrund af Kandidatudvalgets arbejde enige om at annullere den tidligere studieafslutning for kandidatuddannelser på 1 ¼ studieår.

(8) Forligspartierne noterer sig, at annulleringen af tidligere studieafslutning for kandidatuddannelser på 1 ¼ studieår indebærer en lempelse af rammerne for de nye uddannelser, hvilket muliggør, at en række af de erhvervsrettede kombinationsuddannelsesmodeller (først fuldtidsstudie, derefter deltidsstudie), som Kandidatudvalget har arbejdet med, vil kunne tilrettelægges med et lavere beskæftigelseskrav under virksomhedsforløbet.

(9) I den forbindelse er forligspartierne enige om, at der, inden for reformøkonomiens rammer, skal arbejdes videre med at konkretisere en række af disse kombinationsmodeller (fsva. tilrettelæggelse, længde og ECTS) mhp., at disse kan reflekteres i lovgivningen. Partierne er enige om, at lovgivningen indrettes, så hvert enkelt universitet gives fleksibilitet i forhold til hvilke modeller/tilrettelæggelsesformer, institutionen ønsker at udbyde.

(10) Partierne noterer sig i den forbindelse, at alle typer af erhvervskandidatuddannelser tilrettelagt med mindre end 120 ECTS vil give adgang til de nye efter- og videreuddannelsesmuligheder, som følger af aftalen.

(11) Forligskredsen er enige om, at der introduceres en ny og mere erhvervsrettet kandidatuddannelse i design på 120 ECTS, hvor der bl.a. indgår obligatorisk praktik og virksomhedssamarbejde i relation til det afsluttende speciale, svarende til uddannelsestypen beskrevet af Kandidatudvalget. Uddannelsen erstatter den nuværende kandidatuddannelse i design.

(12) Forligskredsen er enige om at kombinere en ny og mere erhvervsrettet kandidatuddannelse i design på 120 ECTS med et initiativ om, at dimittender fra alle de videregående kunstneriske kandidatuddannelser på Uddannelses- og Forskningsministeriets ressort træder en måned tidligere ud på arbejdsmarkedet.

Videre implementering af aftalen, herunder ny evaluering

(13) Med de samlede aftalejusteringer er forligspartierne enige om, at ambitionen om, at 10 pct. af de kandidatstuderende i 2028 skal optages på en erhvervskandidatuddannelse er gjort mere realistisk at indfri.

(14) Forligspartierne er enige om at følge udviklingen i kandidatoptaget tæt. For at tilvejebringe et grundlag for en statusdrøftelse i forligskredsen er forligspartierne enige om, at der skal gennemføres en evaluering af 2028-kandidatoptaget, når opgørelsen af den samlede 2028-tilgang foreligger, ligesom virksomheder, universiteter og relevante aftagere skal konsulteres. Evalueringen erstatter den tidligere aftalte erfaringsopsamling, som uddannelses- og forskningsministeren var forpligtet til at udarbejde, jf. forligsteksten.

(15) Forligspartierne noterer sig, at universiteterne i 1. halvår 2025 vil udarbejde institutionsplaner forud for igangsættelsen af arbejdet med at udvikle og få godkendt de nye kandidatuddannelser.

(16) Forligskredsen noterer sig, at uddannelses- og forskningsministeren i 1. halvår 2025 vil indkalde til opfølgende drøftelser af følgende:

- Efter- og videreuddannelsesmuligheder for dimittender fra de nye kandidatuddannelses typer, herunder rammerne for kandidatillægsbevis.
- Veje til en forskeruddannelse for dimittender, som har gennemført en kandidatuddannelse, der er kortere end 120 ECTS.
- Nyt talent- og eliteinitiativ, jf. forligsteksten.
- Muligheden for et nationalt kompetence-/aftagerpanel, jf. forligsteksten.
- Beskæftigelsestaxameteret i bevillingssystemet, jf. forligsteksten.

(17) Forligskredsen er enige om, at forliget fortsætter som justeret med denne aftale, og at der med denne aftale ikke ændres i, hvilke elementer der er forligsbelagt, jf. pkt. 74-79 i *Aftale om rammerne for en Reform af universitetsuddannelserne i Danmark*.

Økonomi

(18) Forligspartierne er enige om at afsætte 190 mio. kr. i 2030 til 2034 og 170 mio. kr. i 2075 til at muliggøre en ny "1+2"-erhvervskandidatuddannelse. Partierne er enige om, at ordningen indføres med en økonomisk ramme, svarende til 5 pct. af kandidatuddannelsespladserne fra 2028.

(19) Forligspartierne er derudover enige om at afsætte 40 mio. kr. i 2029 og 2030 stigende til ca. 70 mio. kr. i 2034 og 2075 til at annullere den tidligere studieafslutning for studerende på kandidatuddannelser på 1¼ studieår.

(20) Forligspartierne er enige om, at finansieringen findes inden for reformøkonomien. Fra 2030 og varigt kommer finansieringen fra en reduktion i de afsatte midler til akademiske bacheloruddannelser og 2-årige kandidatuddannelser, rammen afsat til anbefalinger fra Kandidatudvalget samt en reduktion af puljen afsat til en styrket vejledningsindsats.

(21) Forligspartierne er i forlængelse af reduktionen i de afsatte midler til akademiske bacheloruddannelser og 2-årige kandidatuddannelser enige om, at de tilbageværende midler målrettes de bacheloruddannelser, som fremover vil uddanne til om-lagte kandidatuddannelser.

(22) Forligspartierne er desuden enige om i 2029 at anvende en del af midlerne afsat i 2026 og 2027 til udvikling og implementering af nye kandidatuddannelser.

(23) Forligspartierne er enige om, at en forudsætning for den nye "1+2"-erhvervs-kandidatuddannelse er en økonomisk ramme svarende til en ordinær kandidatuddan-nelse på 120 ECTS. Forligspartierne er i forlængelse heraf enige om, at såfremt tilgan-gen til "1+2"-erhvervs-kandidatuddannelserne på 5 pct. ikke realiseres, vil der i stedet kunne oprettes et tilsvarende antal pladser som ordinære kandidatuddannelser på 120 ECTS. Dermed vil uddannelsespladserne på ordinære kandidatuddannelser på 120 ECTS kunne udgøre op til 85 pct. fra 2028, 80 pct. fra 2030 og 75 pct. fra 2032. Reformøkonomien er således baseret herpå.

Tabel 1

Provenuvirkning efter tilbageløb og adfærd af reform af universitetsuddannelserne

Mio. kr. (2025-pl)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2032	2034	2075
(1) Samlet finansiering	-	20	30	70	130	750	1.580	1.780	1.960	1.680
- heraf direkte	-	10	20	40	60	190	550	650	720	740
- heraf indirekte	-	0	10	30	60	560	1.020	1.130	1.240	940
Sektordimensionering	-	0	10	40	90	330	610	590	580	250
Omlægning af kandidatuddannelser	-	-	-	-	-	60	670	880	1.080	1.120
Tidligere studieafslutning	-	-	-	-	-	320	250	230	210	220
Udmøntning af uddannelsesramme*	-	10	20	40	40	40	50	80	80	80
(2) Investeringer i universitetsområdet	10	60	70	100	90	200	290	390	410	540
- heraf direkte	20	80	100	150	130	240	360	480	490	550
- heraf indirekte	0	-20	-40	-40	-40	-50	-60	-90	-80	-20
Nyt kandidatlandskab og løft af bacheloruddannelser	-	-	-	-	-	130	220	270	300	310
Kandidatuddannelser på 1¼ studieår og erhvervskandidater	-	-	-	-	-	130	130	160	190	190
Kvalitetsmidler til bacheloruddannelser	-	-	-	-	-	-	90	80	70	80
Nyt talent- og eliteinitiativ	-	-	-	-	-	-	-	30	30	30
Udmøntet ramme til anbefalinger fra kandidatudvalget	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Øvrige investeringer	10	60	70	100	90	70	80	120	110	230
Bedre mulighed for livslang læring	-	-	-	-	-	-	-	0	10	120
Flere internationale studerende	0	10	30	40	40	40	50	90	90	90
Understøttende tiltag til implementering af universitetsreform	10	50	40	70	50	30	30	30	20	20
- Tværgående optagelse til kandidatuddannelserne	-	-	-	-	10	10	10	10	-	-
- Drift af tværgående optagelse for kandidater	-	-	-	-	10	10	10	10	10	10
- Udvikling og implementering af nye kandidatuddannelser	-	40	30	30	-	-	-	-	-	-
- Sekretariat, udvikling og administration i UFM	10	10	10	10	0	0	0	0	0	0
- Styrket vejledningsindsats	-	-	-	30	30	10	10	10	10	10
- Bedre uddannelsesfremskrivninger**	0	0	0	-	-	-	-	-	-	-
(3) Øvrige investeringer	-	870	870	920	920	970	1.040	1.030	1.020	1.040
Investeringer i erhvervsuddannelserne	-	320	320	320	320	350	430	430	430	430
Investeringer i videregående velfærdsuddannelser	-	210	210	270	270	320	320	320	320	320
Permanentgørelse af takst-1 løftet på universitetsområdet	-	330	320	320	320	290	280	270	260	280
Bedre forhold for studerende med funktionsnedsættelser	-	10	10	10	10	10	10	10	10	10
(4) Ramme til børn og unge	-	-	-	-	-	-	230	230	230	230
Balance (1) - (2) - (3) - (4)	-10	-920	-900	-950	-870	-420	20	130	300	-120
Memo: Samlet universitetsprioritering (inkl. takst-1 løft)	10	390	390	420	410	490	570	660	670	820

Anm.: Afrundet til nærmeste 10 mio. kr. Pga. afrundinger summer alle totaler ikke til summen af enkeltkomponenterne. Grundet pl-opregning ift. den oprindelige aftale er balancen ikke 0 i 2030.

* Udmøntning af ramme til bedre kvalitet i uddannelse afsat med *Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi* fra 2022.

** Der er afsat 1,7 mio. kr. årligt fra 2024-2026 til udvikling af en fremskrivnings- og analysemodel.

Kilde: *Egne beregninger.*